

інноваційних кадрових технологій. Їх інноваційність може носити загальний характер, або тільки регіональний, або виключно для даної компанії, яка усвідомила необхідність і почала впроваджувати передові практики управління людськими ресурсами.

Одним із підходів до побудови системи управління талантами є категоризація і сегментація всього персоналу на групи за критеріями: ефективність, потенціал, компетенції. Це необхідно для того, щоб диференціювати зусилля і витрати компанії на персонал залежно від цінності тієї чи іншої групи співробітників. По-перше, це дозволяє компанії виділити найцінніших співробітників, розвивати, утримувати їх і мотивувати на великі досягнення, призначати на найважливіші позиції в компанії, де їх здібності дадуть найбільшу віддачу для бізнесу. По-друге, інвестиції в персонал розподіляються цільовим чином, що дозволяє при менших витратах отримати відчутнішу віддачу.

Сучасний світ змінюється дуже швидко, і щоб встигати за цими змінами, компаніям потрібні люди з новими ідеями, з новими нестандартними підходами, здатні зруйнувати стереотипи, що склалися. Ці люди, як правило, мало керовані і погано уживаються в консервативних, стабільних структурах, де цінується досвід, дисциплінованість і вміння жити за регламентом. Разом з тим, у швидкозмінних умовах дедалі ціннішими стають співробітники, що поєднують збалансовано розвинені компетенції та досвід. Навіть з'явилося таке поняття: *experiential talent* – талант, який розкривається повільно, якому потрібне отримання серйозного досвіду, щоб почати демонструвати видатні результати.

Отже, щоб залишатися конкурентоспроможними підприємствами, які володіють потужним потенціалом людських ресурсів, необхідно враховувати наступні аспекти: 1) приділяти таку ж саму увагу стратегії управління персоналом, як і формуванню інших складових корпоративної стратегії; 2) будувати систему управління талантами; 3) бути готовими більше інвестувати в перепідготовку та перекваліфікацію, створювати умови для розвитку і кар'єрного зростання працівників; 4) використовувати аналітичні та креативні методи в управлінні персоналом.

Список використаних джерел

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.bcgperspectives.com/Images/Creating_People_Advantage_Oct_2013_tcm80-147615.pdf.

2. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.oxfordeconomics.com/Media/Default/Thought%20Leadership/global-talent-2021.pdf>.

Світлана БОБК

канд. екон. наук, доцент
Тернопільський національний
економічний університет

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК

На сучасному етапі світове господарство характерне формуванням глобальної моделі економічного розвитку. Нині продовжує зростати значення інноваційної активності, яка, своєю чергою, впливає на рівень конкуренто-

спроможності як окремого підприємства, так і національної економіки загалом. З іншої сторони, інновації сприяють не лише економічному розвитку, а вирішенню багатьох суспільних потреб таких як: охорона навколишнього середовища, охорона здоров'я, покращення рівня та якості життя людини тощо.

В умовах глобалізації зростає увага до процесів інтернаціоналізації інноваційної діяльності, оскільки велику роль у розробці та поширенні інновацій відіграють транснаціональні компанії (ТНК) шляхом розміщення дослідних центрів в різних країнах, інвестування в науково-дослідні та дослідницько-конструкторські роботи (НДДКР) тощо. Форми інтернаціоналізації впливають на технологічний та інноваційний потенціал країн, формують синергетичні ефекти наукових досліджень з метою отримання нових знань. З огляду на поступове виснаження природних ресурсів проблема активізації використання наявних запасів знань набуває особливої актуальності. Особливо це стосується знань науково-технічного характеру, оскільки вони можуть приносити прибуток у виробничій діяльності.

Проблеми та виклики інтернаціоналізації інноваційної діяльності досліджено і висвітлено в роботах багатьох авторів. Зокрема цю проблему досліджували такі автори, як: М. Познер, Р. Вернон, Дж. Даннінг, С. Хаймер, Ч. Кіндленбергер, Е. Чемберлін, Дж. Гелбрейт, Е. Грехем, П. Бакклі, М. Кассон, Дж. Йохансон, Дж. Метьюз, С. Клепер, С. Лундан, У. Кюммерле, Р. Нельсон та ін.

Досить часто діяльність ТНК у країнах, що розвиваються, розглядають, першою чергою, як тенденцію до зростання технологічної залежності і скорочення регіональних технологічних можливостей, а не сприяння цим країнам в їх економічному і технологічному розвитку. В основному, в літературі робиться акцент на пошуку знань, а це, своєю чергою, не завжди сприятиме інноваційному розвитку приймаючої країни. Альтернативні підходи, які виходять за рамки національних кордонів є «галузеві інноваційні системи» або «технологічні системи». Обидва вони відрізняються від національних інноваційних систем. Галузеві системи зосереджені на динаміці конкурсного відбору технологічних систем сфокусованих на тому, як система може виявляти, засвоювати і використовувати глобальні технологічні можливості і на мережі агентів, що взаємодіють в конкретній технології в конкретній інституційній інфраструктурі та беруть участь у генерації, дифузії і використанні технологій.

Згідно до концепції технологічних систем інновації виникають в мережі (покупці, постачальники, науково-дослідні інститути та ін.), яка може виходити за межі кордонів окремої країни. Прикладами можуть бути технологічні системи засновані на «компетентностях» або «вирішенні проблем», або навіть «неформальні мережі». Таким чином, особливо в економіках, де сильно домінують ТНК, діяльність іноземних дочірніх підприємств в сфері НДДКР розглядають як важливу ланку між приймаючою країною як новатором і глобальною мережею НДДКР у якості важливої платформи поширення нових знань і технологій. Дочірні компанії ТНК відіграють важливу роль у поширенні технологій в приймаючих країнах, хоча небагато відомо про їх реальну віддачу. Характер, рівень та масштаб ефектів від інтернаціоналізації НДДКР ТНК можуть значно різнитись. Для найкращого забезпечення вигоди

інтернаціоналізації інноваційних процесів в діяльності ТНК важливі дві умови: (1) трансфер технологій; (2) відповідний рівень поглинаючої здатності. Своєю чергою, вигоди для дочірніх компаній будуть відрізнятися залежно від країни їх походження. Прикладом можуть бути суттєві відмінності у діяльності американських, японських та європейських компаній. Також, суттєво впливатиме досвід і термін перебування дочірньої компанії на території іноземної країни.

Внутрішні культура та цінності, стандарти впливають на національну інноваційну систему. Діяльність ТНК в сфері НДДКР, особливо з розвинутих країн, менш схильна до невідповідності, у силу того, що ТНК працюють згідно до технологічних стандартів розвинутих країн їх походження; по-друге, деякі з них відіграють роль так званої «експортної платформи» (розробка і виробництво товарів для світового ринку). Емпірично підтверджено, що ТНК розвинутих країн більш активніше співпрацюють з університетами та дослідницькими інститутами, аніж компанії країн, які розвиваються.

В результаті досліджень рушійних сил інтернаціоналізації корпоративних винаходів останніми роками виявлено, що міжнародні НДДКР є досить неоднорідними процесами, в яких національні компанії і пов'язані з ними галузі є важливими, а інколи відіграють визначальну роль в ухваленні рішень про інтернаціоналізацію інновацій. Деякі (малі) країни, такі як Бельгія, Нідерланди і Швейцарія характерні тим, що розвивають міжнародну інноваційну діяльність швидшими темпами, аніж виробництво, яке, до слова, характерне значними відмінностями в цих країнах. Цей приклад підкреслює значення національних і регіональних установ і зв'язків. Тим не менш, нині існує недостатньо аргументів для виокремлення всіх загальних закономірностей інтернаціоналізації НДДКР відносно галузевих і національних особливостей.

Так, на думку С. Клеппера в національній специфіці країни відображений життєвий цикл конкретного продукту. Нові продукти задовольняють місцеві (тобто, національні) потреби, і вони будуть експортуватись, першою чергою, до країн із схожими потребами, вподобаннями і доходами. Це одна із закономірностей інтернаціоналізації інноваційної діяльності.

Останніми десятиліттями спостерігається помітне зростання інтернаціоналізації корпоративних НДДКР, підвищення актуальності досліджень національних і секторальних факторів, значення іноземних інвестицій у НДДКР.

В результаті різних національних і галузевих особливостей країни демонструють дуже різні рівні інтернаціоналізації НДДКР. Крім того, вхідні НДДКР відображають відносно порівняльну перевагу країни в різних секторах, особливо на ранній стадії життєвого циклу індустрії, де некодовані знання, як вже зазначалось, відіграють важливу роль.

Список використаних джерел

1. Alkemade, F., et al., *Tracking the internationalization of multinational corporate inventive activity: national and sectoral characteristics*. Res. Policy (2015). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.1016/j.respol.2015.01.007>.

2. Aurora Carneiro Zen, Mohamed Amal, Wagner Soares Fernandes dos Santos. *Internationalization as an antecedent of innovation: an exploratory study // Conference paper. September. – 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.researchgate.net/publication/266911804>*.

3. *Global organization of innovation processes. – OCTOBER. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.researchgate.net/publication/282332312>.*

4. *Moises Mir, Frederic Marimon, Josep Llach. Diffusion of the UNE166002 innovation management standard: a forecast model Approach towards internationalization. – ARTICLE DECEMBER 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.researchgate.net/publication/270761471>.*

5. *Renato Costa; Marcos Bruno; Eduardo Vasconcellos; Luiz Silveira Junior; Josué Monterossi. Role of foreign subsidiaries in MNC's technology innovation and business internationalization: evidences from the automotive industry in Brazil. // CONFERENCE PAPER – MAY – 2014 <http://www.researchgate.net/publication/262918341>.*

Валерій ВОЙНАРОВИЧ

Науковий керівник

канд. екон. наук, доцент Крамарчук С. П.

Тернопільський національний

економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Міжнародна економічна діяльність України становить неоднорідний та багатоаспектний предмет вивчення. Її можна розглядати і в контексті національних інтересів, і в регіональному та глобальному масштабах. У першому аспекті така діяльність є засобом досягнення підприємницьких і загальнодержавних цілей у процесі співробітництва із зарубіжними партнерами. У другому — весь господарський механізм України постає невід'ємною складовою світової економіки, елементом більш загальної системної цілісності, інтернаціональних ринкових структур [1].

Демонізація міжнародного бізнесу, якою супроводжувався перехід економіки України до ринкових засад функціонування економіки, відкрила для України можливість отримувати прибуток за допомогою пошуку нових ринків збуту власної продукції, закупівлі більш дешевої та якіснішої сировини, залучення ресурсів світових фінансових ринків тощо.

Законодавство України передбачає суб'єктам господарювання, незалежно від форм власності, права здійснення зовнішньоекономічної діяльності в будь-яких формах, які прямо не заборонені чинними законодавством України, та виключного права власності підприємств на всі одержані ними результати зовнішньоекономічної діяльності.

Доосновних видів міжнародної діяльності українських підприємств систематизовано

можна віднести наступні [2]:

1) Участь у ринку товарів, робіт, послуг: експорт, реекспорт, імпорт товарів, робіт та послуг.

2) Участь у ринку капіталу:

– отримання і надання кредитів

– участь у фондових ринках

– створення українських підприємств в інших країнах